

De workshop voorbij: naar duurzame AI-geletterdheid van docenten

Carolien van Rens, Oana Costache

Carolien van Rens (*carolien.vanrens@han.nl*) is senior onderzoeker bij iXperium Centre of Expertise leren met ict. Ze richt zich in haar projecten vooral op digitale geletterdheid bij studenten en docenten.

Oana Costache (*oana.costache@ru.nl*) is onderzoeker bij het Nationaal Onderwijslab AI en de Radboud Docenten Academie. Ze richt zich in haar onderzoek vooral op AI-geletterdheid van docenten in coöperatieprocessen.

De snelle opkomst van kunstmatige intelligentie (AI), met name *large language models* zoals ChatGPT, heeft nieuwe professionele verantwoordelijkheden voor docenten naar voren gebracht. Zij moeten doordachte keuzes maken over AI, deze keuzes inzichtelijk en bespreekbaar maken, en studenten begeleiden bij het ontwikkelen van AI-geletterdheid. Het effectief vervullen van deze taken vraagt om praktijkgerichte professionalisering die technologische, pedagogische en ethische kennis verbindt. In dit artikel verkennen we wat AI-geletterdheid van docenten inhoudt en hoe een geïntegreerde, cyclische aanpak kan bijdragen aan duurzaam en verantwoord gebruik van AI in onderwijs.

De docent aan het roer in een AI-tijdperk

De razendsnelle opkomst van kunstmatige intelligentie (AI) verandert de dagelijkse onderwijspraktijk. Studenten gebruiken generatieve AI om teksten te schrijven of onderzoek te structureren, docenten experimenteren met AI-toepassingen in lessen en beoordelingen en instellingen verkennen nieuwe vormen van toetsing en begeleiding (Bos et al., 2025). AI is daarmee onderdeel van de dagelijkse onderwijspraktijk.

Deze ontwikkeling biedt kansen voor meer maatwerk en innovatieve didactiek, maar roept ook fundamentele vra-

gen op. Wanneer verrijkt AI de leerervaring, en wanneer vervangt het juist kritisch denken of creativiteit? De docent komt centraal te staan in het beantwoorden van deze vragen. Wie onderwijs geeft in een AI-tijdperk, moet begrijpen wat AI is, hoe het werkt en wat de gevolgen zijn van het gebruik ervan (Holmes et al., 2019).

Deze verantwoordelijkheid wordt in de literatuur vaak samengevat onder de noemer AI-geletterdheid. Hoewel het begrip niet eenduidig is gedefinieerd (Ng et al., 2021; Sperling et al., 2024), bestaat er brede consensus dat AI-gelet-

terdheid méér omvat dan alleen technische kennis. Meestal wordt zij opgevat als een samenhang tussen technische, pedagogische en ethische competenties (Sperling et al., 2024). Met de komst van Europese AI Act krijgt AI-geletterdheid bovendien een beleidsmatige basis, onder meer door de expliciet aandacht voor verantwoord gebruik en de rol van onderwijs in het ontwikkelen van AI-geletterdheid.

Verschillende houdingen in de praktijk

Tegenover de groeiende professionele en beleidsmatige verantwoordelijkheid staat een praktijk waarin docenten zeer verschillend denken over AI. Een peiling van Teacher Tapp NL¹ onder mbo en ho-docenten maakt deze spanning zichtbaar. Hoewel het om een kleine steekproef gaat (N = 88), schetsen de resultaten een opvallend gevarieerd beeld.

De variatie wordt zichtbaar wanneer docenten wordt gevraagd naar een relatief vergaand scenario, zoals een AI-avatar die studenten uitleg geeft bij gemiste lessen. Een aanzienlijk deel van de bevroegde docenten ziet dit helemaal niet zitten, terwijl anderen hier juist serieuze interesse in hebben (Figuur 1).

Bij de stelling dat het tot hun taak behoort om studenten iets te leren over AI, is ongeveer twee derde er mee eens, een kleine minderheid oneens en de rest neutraal (Figuur 2). De meeste docenten erkennen dus dat AI een onderwerp is waar zij hun studenten op moeten voorbereiden. Tegelijkertijd maakt hun reactie op het avatarscenario duidelijk dat ze uiteenlopende grenzen trekken als het gaat om de inzet van AI in hun eigen onderwijs. De peiling geeft geen

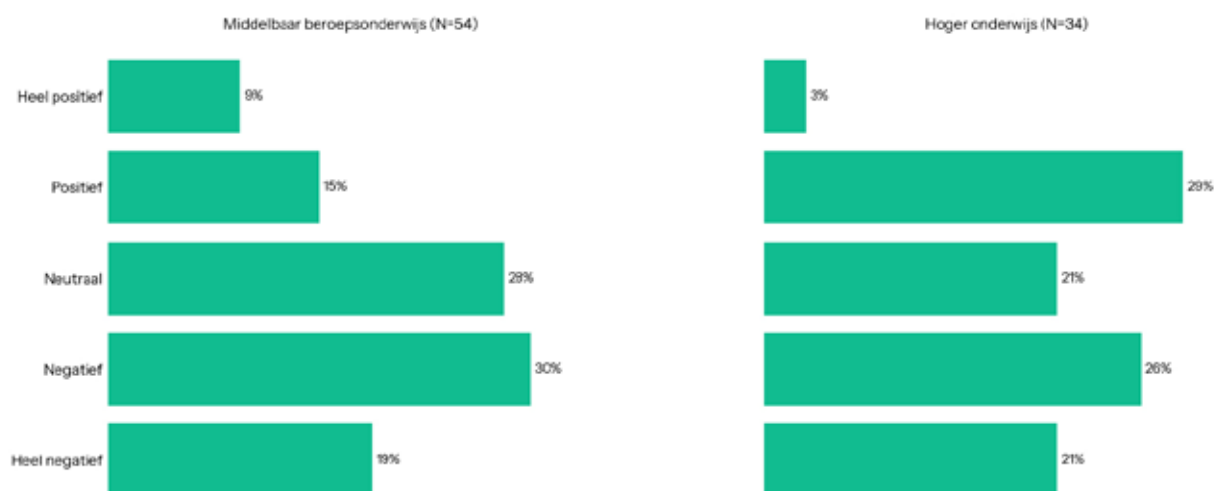
verklaring voor deze verschillen, maar de combinatie van uitgesproken afwijzing en enthousiasme laat zien hoe divers de uitgangspositie binnen docententeams is. Zonder een gezamenlijke taal bestaat het risico dat een gefragmenteerde onderwijspraktijk ontstaat, waarin de ene docent technologie vermijdt en de andere deze juist onkritisch omarmt.

Wat vraagt AI van docenten? Drie samenhangende taken.

De diversiteit aan opvattingen is op zichzelf begrijpelijk in een fase van snelle technologische verandering. Tegelijkertijd maakt zij zichtbaar dat er (nog) geen gedeeld begrip bestaat van wat verantwoord en professioneel handelen rond AI in het onderwijs precies inhoudt. Dit wordt extra urgent doordat studenten generatieve AI inmiddels dagelijks gebruiken, vaak zonder goed zicht op hoe deze systemen werken of welke beperkingen en risico's eraan verbonden zijn (Bos et al., 2025). Voor docenten betekent dit dat ze drie taken tegelijk moeten vervullen: 1. ze moeten zelf doordachte keuzes kunnen maken over het inzetten van AI, 2. deze keuzes inzichtelijk en bespreekbaar maken, en 3. studenten begeleiden bij het ontwikkelen van hun AI-geletterdheid, zoals ook beschreven wordt in het DigCompEdu-kader (Europese Commissie, 2017).

¹ Teacher Tapp is een app die op dagelijkse basis ervaringen en meningen van leraren en schoolleiders verzamelt met als doel de onderwijsgemeenschap een stem te geven. De doelgroep varieert van primair tot en met hoger onderwijs (<https://nl.teachertapp.com>).

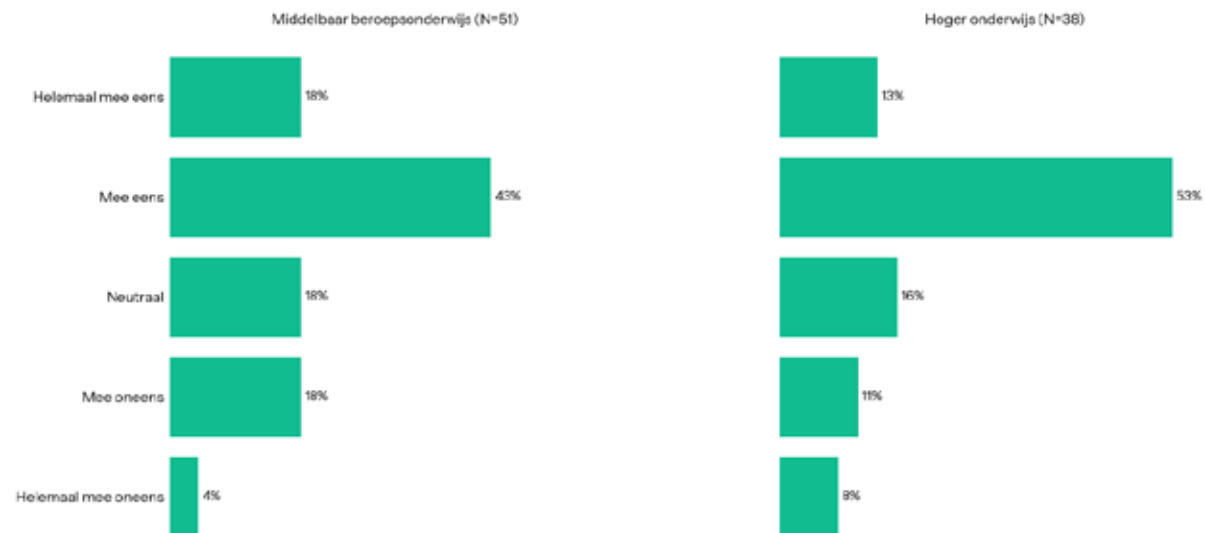
Stel dat jouw school een AI-avatar van jou kon maken (een digitale versie met jouw stem en gezicht) die leerlingen/studenten/cursisten uitleg geeft wanneer ze een les hebben gemist. Hoe kijk jij hiernaar?

Teacher Tapp NL - vraag beantwoord door 88 leraren op 24 oktober 2025.

Figuur 1. Houdingen van mbo- en ho-docenten over het inzetten van een AI-avatar bij gemiste lessen

Ik vind dat het mijn taak is om leerlingen over AI te leren.

Teacher Tapp NL - vraag beantwoord door 89 leraren op 9 juni 2024.

Figuur 2. Reacties van mbo- en ho-docenten op de stelling dat het hun taak is om leerlingen over AI te leren

Docenttaak 1: professioneel oordelen en beslissen over AI-gebruik

Docenten moeten doordachte keuzes maken over de inzet van AI. Voor deze rol is een stevige basis in AI-geletterdheid onmisbaar. Dit kan worden gestructureerd aan de hand van de kapstok van Holmes et al. (2019, 2022). Docenten moeten begrijpen wat AI is, hoe het werkt en welke maatschappelijke en ethische implicaties het heeft ("leren over AI"). Daarnaast moeten zij AI kunnen inzetten als hulpmiddel in het leerproces ("leren met AI") en via data-analyse inzicht kunnen krijgen in leerprocessen ("leren over leren met AI"). Dit inzicht stelt hen in staat om verantwoorde beslissingen te nemen over wanneer AI het leren verrijkt, wanneer het kritisch denken kan belemmeren en wanneer studenten juist zonder AI moeten oefenen.

Docenttaak 2: professioneel handelen zichtbaar maken

Docenten moeten hun keuzes en overwegingen ook zichtbaar en bespreekbaar maken voor studenten. Daarmee verschuift de rol van intern oordelen naar pedagogisch handelen: studenten krijgen niet alleen te zien wat een docent doet, maar ook waarom. Door eigen goede voorbeelden te geven in het beoordelen van AI-uitkomsten en wanneer je AI kan inzetten en wanneer juist niet, krijgen studenten zicht op wat verantwoord en doordacht gebruik van AI inhoudt – in hun eigen leerproces en in hun toekomstige beroepspraktijk.

Docenttaak 3: studenten begeleiden in hun AI-geletterdheid

Docenten moeten studenten begeleiden bij het expliciet aanleren van kennis en vaardigheden die studenten nodig

hebben om AI kritisch en verantwoord te gebruiken (Attwell & Bekiaridis, 2024). Dit kan worden gezien als een verdieping van digitale geletterdheid. Waar digitale geletterdheid draait om bewust, effectief en inclusief omgaan met technologie, roepen AI-systemen vragen op over autonomie, transparantie en ethiek die buiten de traditionele ict-vaardigheden vallen (Miao & Shiohira, 2024). AI-geletterdheid omvat inzicht in algoritmes, het herkennen van data-ethische vraagstukken en reflectie op de rol van de mens in een steeds meer geautomatiseerde omgeving (Miao & Shiohira, 2024). Daarnaast gaat het ook over het kritisch beoordelen van de betrouwbaarheid en validiteit van AI-uitkomsten, het ontwikkelen van vertrouwen om AI verantwoord in te zetten en het vermogen om eigen gebruik realistisch in te schatten zonder te veel te worden beïnvloed door frustratie of geluk bij het gebruik van AI (Carolus et al., 2023).

Het vervullen van deze drie taken vraagt veel van docenten, zowel qua kennis van AI als qua ethische en didactische afwegingen. Om deze complexiteit te beheersen is gerichte professionalisering wenselijk en noodzakelijk.

De centrale vraag in dit artikel is daarom: **welk professionaliseringsaanbod rond AI-geletterdheid sluit het beste aan bij wat de rol van docenten in een AI-tijdperk vraagt?**

Om deze vraag te beantwoorden schetsen we eerst het huidige professionaliseringslandschap in Nederland. **De mate waarin docenten hierin kunnen groeien, hangt namelijk sterk af van het professionaliseringsaanbod dat zij tot hun beschikking hebben.** Daarbij analyseren we in hoeverre dit aanbod

de verschillende docenttaken rond AI-geletterdheid afdekt. Vervolgens verkennen we wat de literatuur zegt over effectieve docentprofessionalisering en hoe dit van toepassing is op AI-geletterdheid. Tot slot bespreken we praktijkvoorbeelden die laten zien hoe professionalisering rond AI in de praktijk vorm kan krijgen.

Het huidige landschap van AI-professionalisering: veelzijdig maar gefragmenteerd

Nationale initiatieven

Er zijn geen landelijke cijfers over deelname en behoeftes aan AI-professionalisering van ho-docenten. Uit een recente meting bij de HAN University of Applied Sciences (Kurver et al., 2025) blijkt dat AI-professionalisering sterk in opkomst is: een groot deel van de HAN-docenten volgt inmiddels scholing over AI, is in toenemende mate actief met AI in de lespraktijk en voelt behoefte aan verdere ontwikkeling. Tegelijkertijd blijkt dat de inzet beperkt en ongelijk verdeeld is. De HAN-docenten staan niet alleen in hun behoefte aan professionalisering.

Op nationaal niveau werken Npuls en SURF toe naar een gedeelde aanpak voor AI in het vervolgonderwijs. Npuls fungeert als de verbindende infrastructuur waarin mbo-scholen, hogescholen en universiteiten samenwerken aan digitale transformatie en professionalisering. Het programma richt zich op thema's als AI, datagebruik, digitale geletterdheid en docentprofessionalisering. Hiermee wordt met name de kennisbasis van docenten versterkt (taak 1). SURF bundelt kennis, ontwikkelt en test nieuwe AI-toepassingen zoals GPT-NL en EduGenAI en stimuleert dialogen over het verantwoord gebruik van AI. Samen met Npuls werkt SURF aan een veilige en waardevolle inzet van AI in het onderwijs, waarbij aandacht is voor zowel de technische als de ethische dimensie. Deze focus op verantwoord gebruik raakt zowel aan taak 1 (doordachte keuzes maken) als aan taak 3 (studenten leren verantwoord om te gaan met AI). Ook het door OCW geïnitieerde Nationale Aanpak Professionalisering Leraren (NAPL) probeert de kloof tussen beleid en praktijk te verkleinen door beleidslijnen te verbinden aan professionaliseringsactiviteiten en co-creatielabs. Gezamenlijk vormen deze initiatieven een belangrijke kennis- en beleidsbasis.

Instellingsgebonden professionalisering

Tegelijkertijd gebeurt er ook op instellingsniveau veel. Hogescholen en universiteiten ontwikkelen trainingen, micro-credentials en communities of practice waarin docenten kunnen leren over de didactische en ethische kanten van AI (Kuijvenhoven, 2024). De meeste initiatieven richten zich op het vergroten van inzicht in de werking, mogelijkheden en ethische implicaties van AI en in toenemende mate ook op leren

met AI, bijvoorbeeld door te experimenteren met AI-tools in de lespraktijk of bij toetsing. Dit type aanbod ondersteunt vooral taak 1 (doordachte keuzes maken) en in zekere mate taak 3 (studenten begeleiden in AI-geletterdheid).

Commerciële aanbieders

Daarnaast vullen commerciële aanbieders het landschap aan met toegankelijke en actuele trainingen vaak gekoppeld aan commercieel ontwikkelde producten. Hun aanbod bestaat uit korte, praktijkgerichte workshops en trainingen waarin docenten kennismaken met AI-toepassingen, opnieuw met de nadruk op leren *over* en leren *met* AI (taak 1). De kracht van deze aanbieders ligt vooral in hun actualiteit en toegankelijkheid, maar de kwaliteit en wetenschappelijke onderbouwing kan sterk variëren.

Samenvattend laat het huidige landschap zien dat er veel beweging is, maar dat professionalisering rond AI in het onderwijs grotendeels bestaat uit losse initiatieven. **Er is veel aanbod, maar weinig samenhang, beperkte verdieping en nog weinig structurele inbedding in onderwijsorganisaties.** Het aanbod lijkt vooral gericht op docenten om AI te begrijpen en toe te passen (taak 1) en om studenten te begeleiden in AI-geletterdheid (taak 3). Wat echter lijkt te ontbreken in het aanbod, is structurele aandacht voor taak 2: het zichtbaar en bespreekbaar maken van keuzes in de onderwijspraktijk.

De vraag is in hoeverre het bestaande aanbod effectief en duurzaam kan zijn. Om dat beter te begrijpen, is het nodig het huidige aanbod te spiegelen aan wat onderzoek zegt over effectieve docentprofessionalisering.

Onderzoek naar de effectiviteit van docentprofessionalisering

In vogelvlucht enkele belangrijke bevindingen uit onderzoek naar docentprofessionalisering. Dat is het meest effectief wanneer leren is ingebed in de dagelijkse onderwijspraktijk, aansluit bij eigen vragen van docenten en plaatsvindt in samenwerking met collega's (Desimone, 2009; Kurver et al., 2025). Belangrijk zijn ook experimenteren, feedback ontvangen en reflecteren: alleen op die manier wordt nieuw gedrag duurzaam geïntegreerd in het onderwijs (Darling-Hammond et al., 2017).

Daarnaast spelen randvoorwaarden en organisatorische factoren een belangrijke rol. Tijd, middelen, ondersteuning en een gedeelde visie zijn nodig om leren en innoveren mogelijk te maken (Schildkamp et al., 2021). Effectieve professionalisering vereist strategische ondersteuning van leiderschap dat een innovatieve cultuur bevordert en middelen allocceert (Zeng et al., 2025). Motivatie en eigenaarschap van docenten

blijken eveneens belangrijk: docenten ontwikkelen zich vooral wanneer ze ervaren dat het geleerde direct bijdraagt aan de kwaliteit van hun onderwijs (Belay & Melesse, 2024).

Deze principes zijn goed toepasbaar op AI-geletterdheid. Net als bij andere vormen van professionalisering van digitale vaardigheden gaat het om leren in de praktijk, samenwerken, experimenteren en reflecteren (Schildkamp et al., 2021).

Deze bevindingen laten zien dat effectieve professionalisering rond AI aan meerdere voorwaarden moet voldoen: zij moet praktijkgericht zijn, ingebed in het dagelijks werk, ruimte bieden voor experiment en reflectie, plaatsvinden in samenwerking met collega's (co-creatie), en ondersteund worden door organisatorische randvoorwaarden en leiderschap.

Co-creatie als noodzakelijke aanpak?

Onderzoek naar duurzame AI professionalisering benadrukt steeds vaker de waarde van co-creatie als aanpak voor duurzame professionalisering voor AI (Celik, 2023; Kim, 2024). In co-creatieve processen werken docenten, onderzoekers en technologische experts samen om nieuwe lespraktijken en leerinterventies te ontwerpen, uit te proberen en te evalueren.

Dit gezamenlijke ontwerpproces maakt het mogelijk om leren te verbinden aan de dagelijkse praktijk, om ruimte te creëren voor experiment en reflectie, en om kennisontwikkeling te combineren met eigenaarschap. Daarmee ondersteunt co-creatie niet alleen de ontwikkeling van kennis over AI, maar versterkt zij ook het vermogen van docenten om pedagogische en ethische keuzes weloverwogen te maken in een voortdurend veranderende context (Leoste et al., 2019; Sillaots et al., 2024).

Voorbeelden van co-creatie in de praktijk

Om te verkennen hoe de in de literatuur beschreven uitgangspunten in de praktijk vorm krijgen, bespreken we twee casussen waarin co-creatie expliciet wordt ingezet als professionaliseringsaanpak: de multidisciplinaire ontwikkelteams van het iXperium Centre of Expertise Leren met ict en de professionaliseringsaanpak binnen het internationale project AI-teach. Deze casussen zijn niet bedoeld als representatief voor alle vormen van professionalisering, maar als voorbeelden waarmee we kunnen laten zien hoe in concrete settings wordt voldaan aan de in de literatuur beschreven voorwaarden voor effectieve professionalisering.

iXperium multidisciplinaire ontwerpteams

De designteams van iXperium combineren professionalisering en innovatie. Docenten, onderzoekers, lerarenopleiders en experts werken samen aan praktijkgerichte vraagstuk-

ken rond leren met en over ict. Volgens de systematiek van design thinking worden onderwijsproblemen (wicked problems) verkend, uitdagingen gedefinieerd, prototypes ontwikkeld in iteratieve cycli, waarbij reflectie op de prototypes centraal staat.

Het herontwerpen van toetsing bij opleidingen met grote schrijfproducten, vormt zo'n wicked problem: er bestaat geen vooraf vaststaande oplossing en meerdere belangen spelen mee. AI maakt traditionele toetsvormen kwetsbaar voor misbruik en roept vragen op over eerlijkheid, leerdoelen en beoordelingscriteria. Om hiermee om te gaan, werken designteams iteratief aan mogelijke oplossingen. Zij verkennen de context, definiëren het probleem, en ontwikkelen prototypes van toetsvormen die bijvoorbeeld meer nadruk leggen op proces en vaardigheid in plaats van uitsluitend op het eindproduct. Dit geeft docenten inzicht in het leerproces én in het kritisch en ethisch gebruik van AI door studenten. Tegelijkertijd ontwikkelen docenten zelf hun AI-geletterdheid: ze leren welke toepassingen betrouwbaar zijn, hoe ze AI kunnen inzetten om leerprocessen te monitoren, en hoe ze hun beoordeling aanpassen zodat studenten zowel leren met als leren over AI.

Designteams bieden een krachtige aanpak om de drie docenttaken te verbinden. In zulke teams kunnen ook studenten als volwaardige partners deelnemen. Dit sluit aan bij de realiteit dat studenten vaak sneller en anders experimenteren met AI dan opleidingen voorzien, en dat hun gebruik van AI toetsing, didactiek en leerprocessen beïnvloedt op manieren die niet vooraf volledig te ontwerpen zijn. **Co-creatie met studenten maakt professionalisering daarmee niet alleen praktijkgericht en collaboratief, maar ook responsief:** het helpt docenten omgaan met veranderingen die mede worden aangedreven door studenten zelf. Zo ontstaat een cyclisch leerproces waarin technologische, pedagogische en ethische aspecten van AI geïntegreerd worden, en waarin zowel docenten als studenten hun AI-geletterdheid ontwikkelen.

AI-teach project

Het AI-teach-project, ondersteunt VO-docenten, lerarenopleiders en leraren in opleiding bij de ontwikkeling van AI-geletterdheid via internationale samenwerking en kennisdeling. Een kern van het project is dat docenten en lerarenopleiders uit verschillende partnerlanden samen professionaliseringsmateriaal ontwerpen voor een reeks samenhangende modules. Deze modules vormen een doorlopende leerlijn die inhoudelijk en didactisch op elkaar aansluit en is opgebouwd rond de drie dimensies: leren over AI, leren met AI en leren over leren met AI. Elke module bevat didactische activiteiten die docenten niet alleen laten oefenen

met AI, maar hen ook ondersteunen in het begeleiden van studenten. Dit gebeurt bijvoorbeeld via opdrachten waarin docenten oefenen met het co-creëren van AI-richtlijnen met hun studenten. Doordat docenten en lerarenopleiders uit verschillende onderwijscontexten samenwerken, worden vanzelfsprekende aannames bevraagd en ontstaan rijkere perspectieven op didactiek, ethiek en de rol van AI in onderwijs. Dit versterkt niet alleen de kwaliteit van het ontwikkelde materiaal, maar helpt docenten ook hun eigen professionele afwegingen scherper te formuleren.

Het gezamenlijk ontwikkelen van materiaal zorgt ervoor dat professionalisering niet losstaat van de onderwijspraktijk, maar er direct mee is verbonden. Docenten en lerarenopleiders ontwerpen modules op basis van hun eigen lescontext, proberen deze uit in hun studenten, en brengen hun ervaringen terug in het internationale ontwikkelteam. Zo ontstaat ruimte voor experiment, reflectie en iteratie, en worden inzichten direct vertaald naar verbeteringen in het materiaal.

Een belangrijk onderdeel van het project is het werken met zogenoemde *flagship schools*. Dit zijn scholen die formeel aan het project zijn verbonden en waar schoolleiders expliciet ruimte creëren voor deelname: zij faciliteren tijd, erkenning en organisatorische ondersteuning voor docenten om aan het project deel te nemen. Daarmee wordt professionalisering ook institutioneel verankerd.

Op deze manier sluit de professionaliseringsaanpak van AI-teach aan bij wat de literatuur beschrijft als effectieve professionalisering: zij is praktijkgericht, ingebed in het dagelijks werk, gebaseerd op samenwerking, en biedt structureel ruimte voor experiment en reflectie, ondersteund door organisatorische randvoorwaarden en leiderschap.

Conclusie

De analyse van het huidige professionaliseringslandschap laat zien dat er veel aanbod is, maar dat dit versnipperd blijft en onvoldoende aansluit op de drie docenttaken. Met name taak 2—het zichtbaar en bespreekbaar maken van professionele keuzes in de onderwijspraktijk—blijft onderbelicht, terwijl taak 1 (doordachte keuzes maken over AI) en taak 3 (studenten begeleiden in AI-geletterdheid) vaker aandacht krijgen.

Onderzoek naar effectieve docentprofessionalisering wijst op een duidelijk alternatief voor losse, eenmalige trainingen: professionalisering die praktijkgericht is, ingebed in het dagelijkse werk, collectief wordt vormgegeven, duurzaam is (lange(re) looptijd) en structureel ruimte voor experiment en reflectie bevat, ondersteund door institutionele randvoor-

waarden en leiderschap. Dit impliceert een andere aanpak dan geïsoleerde workshops.

De besproken casussen laten zien hoe zo'n aanpak er in de praktijk uit kan zien. Designteam (iXperium) en Alteach concretiseren de effectieve kenmerken door samen onderwijs te ontwerpen: docenten (en waar mogelijk studenten) ontwerpen, prototypen, testen en reflecteren in iteratieve cycli. Daarmee worden de drie docenttaken in één proces verbonden: gezamenlijke oordeelsvorming over inzet van AI (taak 1), transparantie en legitimering van keuzes in ontwerp en toetsing (taak 2), en begeleiding van Algeletterdheid in authentieke contexten (taak 3). Alteach voegt daaraan een doorlopende leerlijn toe (leren over AI, met AI en over leren met AI) en laat zien hoe institutionele verankering (bijv. via *flagship schools*) de duurzaamheid vergroot.

Tegelijk blijven dit voorbeelden. Het is wenselijk deze en vergelijkbare initiatieven systematisch te volgen en te evalueren op:

- kennis en vaardigheden van docenten (Algeletterdheid, oordeelsvorming, didactische en toetskundige competenties),
- veranderingen in onderwijspraktijk (didactiek, toetsing, transparantie richting studenten), en
- effecten voor studenten (leeruitkomsten, kritischethisch AI-gebruik, betrokkenheid).

Er is meer verbinding tussen initiatieven nodig, zodat een samenhangend palet aan vormen ontstaat dat aansluit bij wat de rol van docenten in een Altijdperk vraagt. Dit vraagt naast coördinatie, kennisdeling en kwaliteitscriteria, om meer en goed onderzoek naar effectiviteit (bij voorkeur met gedeelde indicatoren en mixedmethods). Het professionaliseringsaanbod dat het beste aansluit, is geïntegreerd, cyclisch en cocreatief, institutioneel verankerd en evidence informed. Zo verschuift professionalisering van losstaande scholing naar een duurzaam, praktijkgedreven ontwerp-proces met aantoonbare impact op docenten én studenten.

Literatuurlijst

Bekijk de referenties op tijdschriftovo.nl.